REDACŢIUNEA,
Administraţiunea şi Tipografia
Braşov, piaţa mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administraţiune Braşov şi la următoarele
BIROURI de ANUNŢURI:
In Viena la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lessner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf. Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
Preţul inserţiunilor: o serie garmond pe o coloană 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă şi învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXX.

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe şase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 franci, pe şase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră în toate oficiile poştale din întru şi din afară şi la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Braşov:
Administraţiunea, Piaţa mare târgul Inului Nr. 30. etagiu I. Pe un an 20 cor., pe şase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul acasă: Pe un an 24 cor., pe şase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele, cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 247. Braşov, Joi 8 (21) Noemvrie 1907.

Din causa sfintei sărbători de mâne, Joi, ziarul nu va apărea până Vineri, sara.

Conflict în biroul camerei ungare.

Practica oamenilor coaliţiei dela putere a dus lucrurile aşa departe, încât a isbucnit un conflict serios între preşedintele camerei deputaţilor Justh şi vice-preşedinţii aceleiaşi camere Navay şi Rakovszky. Aceia, cari numai prin obstrucţie au ajuns acolo, unde sunt azi şi cari au declarat de atâtea-ori regulamentul camerei de *noli me tangere*, din punctul de vedere al intereselor de apărare naţională maghiară, ar fi gata a lucra azi cu totul în contra dispoziţiunilor regulamentului, numai să poată sugruma mai uşor şi mai curând obstrucţiunea deputaţilor croaţi, care i-a iritat într'o măsură îngrijitoare.

Justh a fost câtva timp bolnav şi în absenţa lui vice-preşedinţii Navay şi Rakovszky au introdus, precum ştim, practica, ce nu poate fi justificată prin dispoziţiile regulamentului camerei, de a nu concede vorbitorilor croaţi să vorbească în limba croată în chestii de regulament, deşi ei au dreptul să se folosească de idiomul lor în baza legei pactului ungaro-croat.

Indată ce, reinsănătoşându-se, a venit Justh în cameră, el a declarat, că nu poate nicidecum accepta modul de procedere de până acuma al colegilor săi din biroul camerei şi că el va da Croaţilor voe să vorbească în limba lor şi la regulament.

De aici conflictul, care era cu atât mai surprinzător, cu cât majoritatea deja de aproape două săptămâni aprobase modul de procedere contrar al vicepreşedinţilor camerei. S'au ţinut conferenţe şi s'a vorbit malt şi agitat în culoarele camerei. In urmă le-a succes a aplana pentru moment grava divergenţă principiară dintre preşedinţii camerei. Dar soluţiunea conflictului e aşa de stranie, încât ar fi mare minunea, dacă nu ar aduce după sine, azi mâne, demisiunea lui Justh din postul său, dând naştere totodată uuor complicaţiuni parlamentare, ce ar putea fi fatale pentru coaliţie.

Eată cum s'au rezolvat deocamdată divergenţele ivite între Justh şi cei doi vice-presidenţi: După multă chibzuire au afiat o formulă prin care se enunţă că cel ce ocupă scaunul de prezident în cameră are singur şi în mod discreţionar să hotărască cum să fie interpretat şi mănuat regulamentul camerei, ear asupra feliului cum va conduce el desbaterile camerei, e în drept a se pronunţa şi a judeca numai aceasta.

Aşadară preşedintele Justh, ca să poată fi credincios convingerei sale şi puritau în interpretarea regulamentului camerei, se va abate dela praxa întrodusă de vicepreşedinţi şi va da cuvânt deputaţilor croaţi, cari vor voi să vorbească la regulament în limba lor maternă, declarând totodată, că prin aceasta nu vrea să desaprobe procederea vicepreşedinţilor. Aceştia la rândul lor nu se vor putea abate dela tactica observată până acuma. Rezultatul va fi că în cele din urmă va isbucni conflictul între majoritatea camerei şi conducătorii desbaterilor ei, fiind-că majoritatea nu va putea desaproba ceea-ce a aprobat cu o zi mai înainte şi vice-versa.

Situaţia e cu atât mai critică, cu cât creşte, pe fiecare oră ce trece, înverşunarea majorităţii în contra Croaţilor şi prezidentul Justh a ajuns ca, cu vederile lui de corectitate şi conştienţioasă respectare a regulamentului camerei, să provoace chiar o criză serioasă în sînul coaliţiei, care deja nu mai are simţ pentru puritarizmul prezidentului.

Punctul de vedere al lui Iusth — zice organul lui Hollo — poate aduce cu sine şi revizuirea regulamentului camerei. „Dar nu ne trebue revizuirea regulamentului, ci e de lipsă ca toţi factorii dietei să se ridice contra Croaţilor şi să sugrume obstrucţia lor, fără de a se mai ţinea de forme“.

Aşadar violenţa cea mai făţişă. Nnmai înainte!

Ales. Mocsonyi despre acţiunea lui Emil Babeş. Faţă cu afirmaţiunea »Tribunei« dela Arad Nr. 242, că ar sta la spatele cunoscutei acţiuni de împăciuire a d-lui Dr. Emil Babeş, d-l *Dr. Ales. Mocsonyi* adresează redactorului »Drapelului« o scrisoare, în care declară următoarele:

»Eu stau departe de această acţiune şi o consider de o greşeală politică. Nu pentru-că n'aşi dori din toată inima o împăciuire a contrastelor naţionale atât de regretabile, ci pentru-că o asemenea iniţiativă ar trebui să pornească dela bărbaţii de stat conducători. Până când se ţine însă în aceste cercuri la punctul de vedere al intransigenţei rigide, nu poate fi nici vorbă în mod serios de o aplanare a acestor contraste«.

»Ei bine, a vorbi despre o idee atât de serioasă, cum este ideea împăciuirei, pe un timp când despre aşa-ceva în mod serios nici vorbă nu poate fi, înseamnă nu a propaga ci a compromite aceasta idee. Şi aceasta e fără îndoială o greşală politică. Se înţelege o greşală care — după ce nu trag la îndoială intenţiunile curate ale d-lui Babeş — are să se pună numai în socoteala naivităţii lui politice.«

Dela clubul kossuthist. Conferenţa de Luni a clubului, când se aştepta aducerea unei decisiuni energice, ba chiar volnice, pentru înfrângerea obstrucţiei croate, n'a adus nimic mai însemnat. S'a luat hotărârea, *de a se mai aştepta o săptămână*, până se vor cunoaşte rezultatele acţiunei de împăciuire conduse de I. Iusth. Fapt este, că elementele mai tinere şi mai vehemente din partid, sunt gata oricând la încăerări şi îmbrânceli. Abia mai pot fi ţinute în frâu de şefi şi matadori. Aceştia, tinerii şi vehemenţii, nu mai consideră partea de drept a chestiei. Ei zic că situaţia creată de Croaţi, nu mai poate fi supusă principiilor parlamentare, ci trebue rezolvită ca pe o chestie a maghiarismului — adecă după reţeta practicată: cu jandarmi înafară de parlament, cu deputaţi acrobaţi înlăuntrul parlamentului. — In cazul unei crize în presidiu, kossuthiştii sunt gata a alege din nou pe Návay şi Rakowszky. Tot în acea conferinţă, obiectul de intensivă tratare a fost plângerea mai multor deputaţi, că în deosebite ministerii nu se împlinesc repede şi în toate, cererile şi intervenirile deputaţilor kossuthişti în afaceri de interes. (Iată ce e deputăţia şi iată ce sunt cluburile politice! — N. R.)

»Bud. H.« condamnă pe *I. Iusth* în articol prim, pentru moderaţia lui faţă de Croaţi şi încercările sale de împăciuire.

Disidenţii, cum anunţasem ieri, au hotărât începerea unei lupte energice în contra pactului şi cvotei. In aceiaşi convenire a lor au schiţat un plan de acţiune pentru a asigura înfiinţarea băncii naţionale. Ţin în secret mare hotărârea asta. S'au înţeles totodată, de a ţinea mai des conveniri de felul acesta, cari probabil vor sfârşi cu constituire în partid.

Numărul lor s'a mai înmulţit cu trei, prin ieşirea lui M. Thoroczkay a lui, Csépán G. şi Babocsay S.

Alegerile congregaţionale. In comitatul Hunedoara au ieşit învingători 23 candidaţi români. In comitatul Caraş-Severin se fac alegerile de trei zile. In Alba-inferioară Românii au suferit perderi însemnate, pe urma presiunilor administraţiei, a căror unelte au fost cu deosebire notarii români.

Oraşul Budapesta lucrează cu un budget, care an de an se sfârşeşte cu deficite considerabile, cu toate că dările s'au ridicat până acum în o măsură insuportabilă. Pe anul viitor este chiar prevăzut acum în budget deficitul de şase şi jum. milioane cor., deşi dările s'au ridicat iarăşi. Inşii democraţii au votat pentru ridicare. Temerile vechi de o derută financiară a capitaliei se întăresc tot mai mult.

Austriacii pentru Austria mare. »D. Volksblatt«, organul oficios al partidului creştin-social (Lueger) face plebiscit între cetitorii săi, cerându-le să se pronunţe asupra situaţiei de drept a monarchiei. Dintre 800 de voturi primite până acum, 82

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Pagini răzleţe.

— De Gavr. Todica —

Societate astronomică română se pune la cale în Bucureşti, purtând numele ilustrului astronom frances, Camil Flammarion, după exemplul celor din Montpellier, Marsilia, Bogota. După cât ştiu, dintre Românii astrofili de dincoace n'au aderat până acuma decât Joan Corbu din Bistriţă şi scriitorul acestor şire.

Pentru răspândirea cunoştinţelor astronomice apare şi o revistă specială: »*Orion*«, care redactată cu îngrijire, ar putea aduce servicii reale mişcării ştiinţifice române. Nu pot trece cu vederea scrisoarea unui iubitor al cerului, publicată în estras, în numărul ultim (3) al lui Orion: »Mă ocup cu astronomia de vr'o 12 ani şi numai de dragul ceriului mă aflu isolat într'o mică comună urbană, unde liniştit, fără foloase materiale, îmi petrec timpul examinând ceriul în fiecare noapte senină.«

»La început eram evitat de lume: un om, care-şi petrece noaptea ochind stelele cu un ochian (aşa îi zice lunetei pe aci) trebue să fie un vrăjitor, care descântă la stele. Eram încântat cu singurătatea mea, nu mă turbura nimeni. Acum vreun an, un institutor, de curând venit în micul nostru orăşel, auzind de mine, a căutat să mă cunoască şi ne-am şi împrietinit; institutorului în chestiune îi plăcea de mult ceriul, cetise mai tot ce scrisese Flammarion, dar nu avusese ocazia să privească astrele prin lunetă.«

»Luneta mea nu e mare (95 m. m. obiectiv), dar fac cu ea o mulţime de observaţii interesante, adecă acum facem observaţii, deoarece institutorul a căpătat o mai mare dragoste pentru ceriu«.

»Gândeam că numai noi doi ne ocupăm de lucrurile cereşti, citeam prin unele ziare articole de astronomie semnate de directorul revistei dv., dar credeam că e o simplă întâmplare.«

»Apărând revista »Orieu«, văd însă spre marea mirare, că sunt foarte mulţi cari se ocupă în România cu ceriul, ba ceva mai mult, iubitori de astronomie se recrutează şi la noi din toate clasele, ceea ce nu poate fi decât îmbucurător.«

»Vă vom trimite regulat observaţiunile noastre şi sperăm că »Orion« revista noastră, a tuturor celor cari ne aducem aminte şi de ceriu, va trăi ani îndelungaţi.«

Mai departe spune:

»Arătaţi între altele marelui public că astronomia nu e numai o ştiinţă, că ea este filozofia întregi noastre vieţi, că a greşit cel care a spus: »Cunoaşte-te pe tine însu-ţi.« A te cunoaşte pe tine însu-ţi nu se poate, până ce nu-ţi dai socoteală perfect că »tu însu-ţi« şi toţi cei de pe planeta noastră, dela capetele încoronate şi până la cel din urmă cerşitor, dela inteligenţa supra-omului şi până la cel din urmă imbecil, nu însemnează nimic, dar absolut nimic în univers. Pământul pe care îl locuim este una din miliardele de planete ce se află în haos, soarele căruia ne închinăm e una dintre cele mai mici stele din univers: calea laptelui însă — şi nu e decât un punct în spaţiul fără margini, iar secolele noastre se însemnă cu un zero pe cadranul timpului«.

»Când îţi dai socoteală de toate aceste lucruri, atunci te cunoşti şi pe tine însuţi şi pe cei cari te înconjoară.«

»Vă rog să mă iertaţi, dacă vi-se pare că ceea-ce spun nu prea e măgulitor pentru omenirea noastră, dar n'are ea în schimb atâtea defecte: vanitatea, politica, războiul?... In ceriu domneşte armonia universală, omenirea cu toate micele ei patimi nu poate să turbure această armonie, Ori cât de mult s'ar agita omenirea aceasta şi cea care va veni, Pământul îşi va continua cursa în spaţiu, planetele vor asculta de puterea colosală a Soarelui, stelele vor rămânea stele, sori imenşi ce se rostogolesc în spaţiu cu iuţeli nebune.

»Suntem poate puţini cei cari ne dăm bine socoteala de ceea ce ne înconjoară, cu atât mai bine, ne vom înţelege perfect«.

»Gândeam, că numai noi doi ne ocupăm de lucrurile cereşti... văd însă spre marea mirare, că sunt foarte mulţi cari se ocupă în România cu ceriul, ba ceva mai mult, iubitori de astronomie se recrutează şi la noi din toate clasele, ceeace nu poate fi decât îmbucurător«.

Observare caracteristică!

Incercarea de a închega Societatea pare că e venită la timp. Elemente răzleţe sunt. Eu unul însă aşi mai fi dorit să poarte numirea de »Urania« sau »Orion«, ori aşa ceva, ori cât de mare mi-ar fi admirarea pentru neîntrecutul răspânditor al astronomiei şi profund cugetător, Camil Flammarion. Trebue să ţintim la cultul ideilor, iar nu la cultul persoanelor.

*

In fine, n'ar strica să observăm unele regule lexicale făcând deosebire, în scrierile astronomice, între: cer (arbore) şi ceriu; observator (persoană) şi Observatoriu (institut);

să abandonăm galicismul »lunetă« adoptând cuvântul neaoş românesc »*ochian*« pentru instrumentele mici şi mijlocii sau terminul ştienţific »refractor« pentru instrumentele mari: amândouă spre deosebire de »telescoape« sau »reflectore«;

O întrebare o las deschisă pentru filologi. Şi anume, cum e mai bine să zicem: »Planetă, cometă«? sau »Planet, comet«? — Eu înclin şi întrebuinţez formele din urmă, fiindcă toate aceste corpuri au nu-

sunt pentru încetarea dualismului, 480 însă pentru cea mai energică luptă spre înfiin ţarea Austriei mari (Gross-Oesterreich.) Celelalte, diferite.

Intâmpinare.

Dăm loc aici întâmpinărei d-lui Dr. Emil Babeş despre care am făcut amintire în numărul foaiei noastre cu data de Duminecă. După intâmpinare lăsăm să urmeze notele cu observările noastre:

Prea stimate D-le Redactor!

Preţuitul ziar al dv. ocupându-se de persoana mea modestă în articolul întitulat »Concurenţa de împăciuire«: îmi face o critică parte obiectivă, care în unele nu o pot recunoaşte de fidelă şi justificată prin espunerile mele dificultate.

Daţi-mi deci voie, să Vă dau unele desluşiri, cari doară vor putea contribui la lămurirea chestiei sulevate de preţuitul dv. ziar.

Inainte de a trece la meritul chestiei, trebue să-mi esprim surprinderea şi regretul, că ziarul dv. pentru care eu ca şi întreg publicul român am numai simţăminte de stimă şi în memoria marelui fundator al ziarului chiar simţăminte de pietate nu află de lipsă a face cunoscut publicului său răspunsul meu dificultat, care-l supune unei critici generale şi citează numai unele părţi ale căror intenţiuni cu greu se pot fixà fără a cunoaşte întreg textul răspunsului din vorbă.

Acest lucru precum şi unele aprecieri din articolul dv. îmi fac impresia, că reflexiunile dv. au fost încâtva înfluinţate de unele espuneri ale altor ziare, făcute într'un fel puţin serios şi obiectiv. 1)

M'au frapat şi cuvintele cu cari introduceţi critica, aflând »un chaos grozav de idei, de vorbe şi de fapte (?) prin cari trece sfânta cauză a naţiuni.«

Deşi nu arătaţi mai deaproape, că unde vedeţi acest chaos, totuşi trebue să presupun, că acest epitet precum şi critica întreagă se poate refera numai la vederile espuse în răspunsul meu dificultat. 2)

Incât ar fi aşa, Vă pot asigura, D-le Redactor, că scriind răspunsul — rezultatul unei îndelungate şi profunde meditări şi al unor esperienţe de mulţi ani — am fost de tot în clar cu toate ideile desfăşurate în acest răspuns, precum şi cu urmările acestora. Cu privire la cei neorientaţi în causă şi la cei cu memorie mai slabă îmi permit a resuma pe scurt mersul şi asociarea ideilor cuprinse în acest răspuns.

Controversele cele mari, cari esistă între noi şi cercurile maghiare — spre răul tuturor — pornesc din conceptul greşit, că nemulţămirea naţionalităţilor şi lupta lor ar fi numai opera unor indivizi, a aşa numiţilor »agitatori« apostrofaţi de politicianul adresat. Faţă de această ipoteză falsă şi fatală am aflat de bine a arăta momentele sociale şi culturale, în care sunt de căutat izvoarele neînţelegerii, observând, că până când maghiarii nu vor înţelege aceasta, nu poate fi vorba de împăciuire, nici de schimbarea direcţiei politice.

Recunoscând aceasta cercurile maghiare şi hotărându-se a trage şi urmările acestui adevăr: vom putea discuta măsurile prin ajutorul cărora, cred că s'ar putea realisa pacificarea. Prin mersul acesta de idei am ajuns la conclusiunea, că cheia înţelegerii nu e în mânile noastre defensive, ci în mânile agresive ale puterii de stat, binevoiască deci d-l conte, dacă doreşte serios înţelegerea, a stărui, ca să înceteze politica agresivă faţă de noi şi atunci eu, cu toţi acei ce cugetă ca mine — bucuros ne angajăm la opera de pacificare, la sistarea agitaţiei, de cumva aceasta — în urma unei politici juste şi conciliante — n'ar înceta şi de sine.

Acest mers de idei îmi pare aşa de clar, corăspunzător politicei noastre tradiţionale, încât »chaosul« descoperit de D-V. îmi pare o enigmă. Asemenea şi critica făcută în privinţa învăţării limbei maghiare — care — după cum 'mi aduc aminte — conducătorii noştri nici când n'au perhorescat'o, ba au recunoscut tot-deauna, că aceasta este motivată nu numai prin legătura unitară de stat, în care suntem avizaţi de a trăi cu celelalte popoare, dar este indicată chiar de interesul nostru, ceeace a fost recunoscut şi accentuat cu prilejul desbaterii legii şcolare, chiar şi de deputaţii naţionalişti fără escepţie.

Ca să nu fiu iar rău înţeles, mă provoc la broşura mea (Proiectul legii şcolare şi naţionalităţile) unde a fost exprimat clar şi lămurit, că învăţarea limbei maghiare să nu se introducă în şcoalele poporale şi elementare, 3) ci numai în cele mai inalte, unde se pregătesc tinerii pentru carieri, pe cari fără cunoaşterea limbei statului nu pot corăspunde nici apăra interesele poporului. In şcoalele noastre medii chiar noi înşişi am aflat cu cale să se introducă învăţarea legaveră a limbei maghiare.

Ce priveşte acest punct, nu cred că aşi fi păcătuit împotriva evangheliei aspiraţiunilor noastre culturale 4) şi să fi ajuns în contrazicere cu principiile ideale ale D-V. Aceeaşi părere o am şi faţă de celelalte pasage marcate de D-V. Regret foarte, că nu a-Ţi publicat răspunsul meu, obiectul criticei, atunci nu s'ar mistifica răspunsul meu prin unele fragmente, cari de loc nu se găsesc în scrisoarea mea, d. e. neadevărul ce mi se impută: »a esopera desarmarea naţionalităţilor«. 5) Pasagiul respectiv sună aşa: »în acest caz cu plăcere ne angajăm la liniştirea agitaţiilor şi reducerea plus-petiţiunilor, dacă ele prin o politică conciliantă a statului n'ar înceta dela sine«. 6)

In nisuinţa mea de a contribui la micşorarea urei reciproce, D-V. vedeţi o »fantazie uşuratică«; apreciarea aceasta îmi pare de tot curioasă, pentrucă sunt de buna credinţă, că asemenea scop trebue să fie datdrinţa fiecărui om, care cu ajutorul convingerii reciproce şi nu pe calea urei tinde la aplanarea controverselor; fiecare individ, fie cât de modest, ar afla prilej în cercul său de activitatea să contribue la micşorarea simţămintelor de ură. 7)

Desaprobaţi mai departe, că eu şi soţii mei de principii ne numim *»reprezentanţi ai direcţiei moderate şi patriotice«*, terminul îl atribuiţi *»influinţei stricăcioase a mediului«* în care trăesc şi cuget; aşa cred, că aprecierea aceasta cu greu se potriveşte cu convingerea D-V., bănuind, că vederile politice ale D V. le-a Ţi taxa de *nemoderate* şi *antipatriotice*, şi a-Ţi putea din adins condamna *moderaţia*, care este un postulat general al fiecărei acţiuni serioase şi naţionale.

Mă surprinde încă şi aprecierea cuvintelor mele *»liniştirea agitaţiilor«* 8) (înţeleg, dacă n'ar mai fi la mijloc obiect şi motiv de agitaţie) şi mai mult încă aluziunea făcută la *»ajutorul procurorilor«*, a căror chemare, bine înţeles — nu e liniştirea sufletelor, ci urmărirea delictelor. »Reducerea pluspetiţiilor« înseamnă alta, respectarea condiţiunilor fixate într'un mod reciproc faţă de intransigenţi, cari prin pretenziuni exagerate ar putea primejdui compromisul. Şi acest postulat neapărat de lipsă al unei înţelegeri îl numiţi D-V. »naivitatea naivităţilor«. 9)

»Programul detailat«, amintit în răspuns, ca o concepţie subiectivă a mea, s'a accentuat, că acest program numai atunci devine actual, dacă în privinţa punctelor de mânecare ajungem la o înţelegere«; adaug acuma, că o astfel de fixare a condiţiunilor detailate este indispensabilă. A face astfel de propuneri, are drept fiecare cetăţean cu simţ pentru afacerile publice. Alta e că oare publicitatea aproabă sau acceptează programul, căci fără consimţirea publicului nu se poate realiza nici o tendinţă politică.

Trebue să constat cu durere lipsa de obiectivitate, ba chiar de bunăvoinţă, 10) când a fi fraza de bine a reproduce aţi obicinuită către oameni culţi, cu carea-mi închei scrisoarea către contele respectiv, (»recomandându-mă în atenţiunea Dv. mult preţuită«) o formulă care într'adevăr am insuşit-o în »mediul stricat« cum ziceţi Dv. şi de care formulă, conform datoriei generale mă folosesc totdeauna în corespondenţa, cu persoane, cari poziţiunei lor înalte, sunt obicinuiţi la astfel de forme urbane.

Ce priveşte »mediul stricăcios«, înţelegeţi »aşa numita societate aleasă a adversarilor neamului nostru din capitală«, în care ziceţi că am crescut şi m'am desvoltat şi căruia îi atribuiţi vederile şi terminii răspunsului meu: am să vă aduc aminte, că tot în acest mediu au crescut mai mulţi bărbaţi distinşi de-ai noştri, între aceştia şi anteluptătorul cel mai ilustru al politicei naţionale. Ba am văzut bărbaţi, întocmai ca fericitul meu tată ieşiţi din popor şi crescuţi în mediu românesc şi totuşi au propagat ideia apropierei şi a împăcăciuirei. E de ajuns să amintesc pe marele Şiaguna, pe nemuritorul fondator Em. Gozsdu şi în sfârşit pe D-l Dr. I. Gall, care chiar prin ţinuta sa conciliantă, singur ne făcea mai mult bine decât toţi adversarii lui înpreună. Contactul cu cercurile străine, n'are influenţă stricăcioasă, dimpotrivă e modul cel mai firesc ca să ne lărgim orizontul intelectual.

Prin urmare daţi-mi voie să observ, că dacă şi Dv. aţi fi căutat contactul mai des cu aceste cercuri străine, poreclite de Dv. »medii stricăcioase«, fără îndoială aţi fi liberi de preocuparea şi superficialitatea manifestată în critica ce mi-o faceţi. 11)

In articolul Dv., aflaţi de bine a expune trebuinţele sufleteşti ale poporului nostru în lupta pentru emanciparea lui naţională şi idealul aspiraţiunilor sale.

Momentele acestea şi eu le apreciez în măsura cea mai mare, fără a împărtăşi însă părerea, că acestea numai prin mijloace reale şi corespunzătoare cerinţelor pozitive ale vieţii se pot realiza.

Deci vrând-nevrând trebue să luăm în socoteală situaţiunea actuală şi puterile noastre în raport cu ale adversarilor, momente, cari ne inpun o acomodare prudentă la o situaţie, care cu puterile proprii nu suntem în stare a o schimba. Un astfel de exemplu eclatant al acomodării politice, vedem în atitudinea intransigenţilor Maghiari, cari în frunte cu fiul marelui şi intransigentului Kossuth fac transacţiunea cu Austria, cu duşmanul lor secular. Tempora mutantur et nos mutamur in illis. Din acest punct de vedere în susţinerea teoriei Dv. asupra intransigenţei naţionale, vedem anachronism fatal, văd că nu ţineţi seamă de schimbarea timpurilor şi a constelaţiunilor politice de cari—fiind politica ştiinţa exigentelor — şi noi trebue să ţinem cont, dacă nu voim ca trecând vremurile şi evenimentele să ne îngroape cu idealul nostru cu tot.

Atitudinea D-Voastră 'mi aduce aminte o întâmplare bizară, dar foarte caracteristică, registrată de ziarele din capitală. La Buda s'a aprins casa unui moşneag. fluieraş pasionat; casa arde, moşneagul nici că'i pasă.... fluieră mai departe. Numai atunci lasă flueratul, când vecinii speriaţi de focul pustiitor aleargă la faţa locului. Moşneagul se supără din pricina amestecului, care 'l conturbă. Apoi e dus la casa alienaţilor. De nu interveneau vecinii, ardea şi bătrânul şi... fluerul. 12)

Am convingerea firmă, că numai prin o atitudine moderată şi binecumpătată ne va fi cu putinţă a ne păstrà existinţa culturală şi instituţiunile într'un mod neviolat faţă de incendiul politic care ne ameninţă.

In fine mă simt dator a Vă esprima recunoştiinţa pentru bunăvoinţa ce o aveţi, recunoscându-mi continuitatea de idei şi simţeminte ale iubitului şi fieertatului meu tată şi pentru că aflaţi de bine a mustra ca şi pe mine — tot din punct de vedere al idealismului politic — atitudinea unor deputaţi ai partidului naţional cu simţ politic, cari conştii de chemarea şi responsabilitatea lor — ca şi mine află de bine a luà în seamă greutatea situaţiunei în care ne aflăm şi nu voesc a urma exemplul moşneagului alienat. Critica D-V. în partea asta aci, pare a justifica şi vederile mele proprii şi mă salvează totodată de imputarea unei intenţii contrare aspiraţiunilor noastre legale.

Primiţi, Vă rog, asigurarea stimei mele profunde şi nestrămutate, care remân al D-Voatsră:

Budapesta, la 12 Nov. n. 1907.

devotat:

Dr. E. Babeş.

Notele Redacţiunei la întâmpinarea de mai sus:

1) Dr. E. Babeş, ar trebui să ştie că ziarul nostru nu obicinueşte a se lăsa influinţat de părerile şi expunerile altora, ci are opiniunea sa proprie. Şi ce scop ar fi şi putut să aibă publicarea întregei scrisori a d-sale din »Tel. Rom.«, când nouă ne ajunsese pasagiele citate pentru a decomenta direcţia şi spiritul pornirilor sale? — Red.

2) Aici sunteţi în rătăcire. Vederile D-voastre erau numai o ilustraţie mai mult a chaosului. Dacă aţi fi avut răbdarea a aştepta până se va încheia seria articolilor noştri, v'aţi fi putut convinge pe deplin despre aceasta. — Red.

3) In ce priveşte învăţarea limbei maghiare, constatăm că d. E. Babeş se contrazice însuşi când se provoacă la broşura sa. Dacă d-sa e de convingere, că învăţarea limbei maghiare să nu se întroducă în şcoalele elementare poporale (Dar s'a întrodus deja de 28 de ani şi legea Apponyi a pus numai capacul. — Red.) atunci urmează logic, că d-sa însuşi »perhoreschează« învăţarea limbei maghiare, cum o pretind cei dela putere. De ce vine dar Dr. E. Babeş să declare sărbătoreşte în scrisoarea către contele Batthyányi, că argumentele sale nu sunt îndreptate în contra învăţării limbei maghiare? De ce se declară numai în contra forţărei învăţărei limbei maghiare prin legea Apponyi, când deja legile de'a 1879 şi dela 1891 au forţat'o peste măsura admisă de d-sa? Şi oare nu se teme d. Babeş, că prin obiecţiunea sa din urmă faţă cu legea Apponyi, comite una din *plus-petiţiunile*, pentru acăror »reducere» se angajează însuşi?

Nu putem rezolva chestia aceasta gravă într'o notă, dar îl rugăm pe d. Babeş în interesul său propriu şi în interesul împăciuirei chiar, pentru care militează, să cetească cu atenţiune ceea ce spune Maghiarul cu simţ de echitate Ludovic Mocsary în scrierile şi vorbirile sale, începând cu vorbirea lui, ţinută la 1879, în dietă contra forţării violente şi nedrepte a limbei maghiare în şcoalele noastre poporale; şi apoi să cetească ce zice din punct de vedere naţional-românesc Simeon Bărnuţiu în discursul său memorabil dela 2 (14) Maiu 1848 — pe care d. Babeş îl va găsi de sigur în biblioteca fericitului său tată.

4) Aspiraţiunile noastre culturale neputând fi despărţite de cele naţionale, căci noi voim s'avem cultura noastră naţională şi nu aspirăm la cultura ce voieşte să ni-o impună cu forţa contele Apponyi — d-l E. Babeş păcătueşte în adevăr, când le reduce la zero, admiţându-le numai ca »aspiraţiuni legate.«

5) Ne pare rău că d-l E. Babeş nu-şi cunoaşte scrisoarea ce a publicat'o în »Tel. Rom.« nr. 110 din an. cur. Binevoiască a şi-o receti şi acolo va afla imediat după pasagiul în care vorbeşte despre »formarea în cercurile naţionalităţilor a unui partid moderat patriotic amic Maghiarilor«, următoarele rânduri: »...E o sînamăgire vrednică de compătimire, când guvernul rău informat *vrea să esopereze pacificarea şi respective dezarmarea*, prin astfel de persoane, cari ori cât de mult le-aşi stima eu (Babeş) pe ele şi scopurile lor, nu sunt în stare să câştige încrederea conaţionalilor lor etc.«

6) Acesta e alt pasagiu.. ..

7) D-l E. Babeş are idei confuze Crede d-sa că, dacă, şi întru cât există ură între naţionalităţi şi Maghiari, aceasta ură ce se trage de veacuri, s'ar putea micşora numai prin influenţa personală a d-sale şi a tovarăşilor săi din viitorul »partid moderat, patriotic, amic Maghiarilor«? Este, repeţim, fantazie uşuratică a crede aşa ceva. Noi nu lăţim ură, ci o lăţesc nedreptatea şi violenţele, prin urmare nici nu suntem în stare a contribui personal la micşorarea ei, decât numai în mod negativ, adecă că nu aţiţăm la ură. Aceasta virtute o şi avem, dar, durere, adversarii ni-o răsplătesc cu prigoniri şi condamnări.

8) In ce priveşte părerea noastră despre neprecugetatele espresiuni de mai sus ale d-lui Emil Babeş, precum: direcţie patriotică, liniştirea agitaţilor etc. am espus'o destul de clar în articolul din numărul de eri al foaei noastre (ultimul din seria »Concurenţa la împăciuire«.)

9) Se poate ca cine-va să vorbească în Ţeara ungurească de »liniştirea agitaţiilor«, fără de a se gândi *volens volens* la procurori? — Ear ceea ce a scris şi scrie d. Babeş despre »reducerea plus-petiţiilor« să ne ierte, nu-o putem privi altfel decât ca o naivitate.

10) Lipsă de obiectivitate ori-ce va zice nu ne va putea documenta d. E. Babeş, ear încât pentru »bunăvoinţă« am avut'o şi-o avem faţă de persoana d-sale, n'o putem avea însă faţă de acţiunea sa

---

miri bărbăteşti: Mercur, Luceafăr, Pământ, Marte, Jupiter, Saturn, Uran, Neptun, etc.

*

»Natura« e o altă revistă, ce apare în anul al treilea, pentru răspândirea ştiinţelor naturale. Programul acesteia e mai vast decât al lui »Orion«. Vrea să desfăşure pe încetul, într'o formă atrăgătoare, icoanele cele mai frumoase din ştiinţa modernă. »Stelele cu legile precise ale astronomiei; animalele, plantele şi mineralele, cu observările migăloase ale zoologilor, botaniştilor şi mineralogilor; înrâurirea apelor, munţilor şi climei asupra popoarelor, studiată de geografi: lumina, căldura, electricitatea şi toate fenomenele, ce le vedem sau le descopere în laboratoriu fizicianul; compunerea şi descompunerea corpurilor, aplicaţiunile chimiei şi ale întregei ştiinţi la industrie şi inginerie; în fine, tot misterul naturei, aşa cum îl desprinde omul de ştiinţă şi-l împarte în grupări precise şi lămurite« — iată materialul bogat, ce-l întrebuinţează »Natura« în articolele sale. Cum însă ştiinţa adevărată conzistă în cunoaşterea legilor firei, revista trebue să acorde atenţie şi acestui material subtil, destilat oarecum din studiul fenomenelor naturei.*)

(Va urma).

*) Abonamentul anual la revista „Orion« e 10 cor., pentru preoţi şi învăţatori 8 cor. — Redacţia şi administraţia: Bucureşti, Str. Roşca, 3.

Abonamentul anual la »Natura« e numai 5 (cinci) cor. — Redacţia şi administraţia: Bucureşti, Strada Scaune, 33.

inițiată, pe care o considerăm de stricăcioasă intereselor noastre naționale.

11) D-l E. Babeș ni-a înțeles rău și deci sunt greșite toate concluziunile sale. Ca să ne 'nțeleagă mai bine, trebuia să zicem: D-l Babeș se folosește în scrisoarea sa de termini și frase ce se folosesc numai de adversarii noștri și acestea nu și le-a putut însuși decât dela aceia, in a căror mediu se 'nvârtește!

După ce d-l E. Babeș admite că a crescut și s'a desvoltat în mediul societății din Budapesta, va admite, credem, și aceea, că acei termini și i-a putut însuși numai din contactul cu aceasta societate, căci dela Români nu i-a putut învăța.

Apoi d-l Babeș ar trebui să știe, că a trăi într'un mediu, sau a avea contact cu-o anumită societate, fie și străină, nu înseamnă încă, că trebue să te molipsești de influențele stricăcioase ce le-ar putea avea acest mediu sau aceasta societate într'o direcțiune sau alta asupra naționalismului tău. Sunt oameni cu caractere și cu mentalitate diferită.

12) Ne pare rău de tot, că asupra »teoriei noastre despre intransigența naționala« d-l E. Babeș fiul, are idei așa de confuze și deosebite de ale fericitului său tată. Ni-se va mai da ocaziune a lămuri pe d-l E. Babeș, care e atât de preocupat de prietenia sa politică cu contele Batthyanyi, dacă vrea să fie lămurit. Deocamdată îl rugăm a ceti articolii noștri, despre cari am făcut amintire mai sus.

Asemănarea ce-o face între atitudinea noastră și aceea a »moșneagului fluieraș pasionat din Buda« se potrivește, fiind vorba de intransigenți, ca nuca în părete. Fie sigur d-l Dr. E. Babeș, că până ce d-sa cu »moderații săi patriotici« ar ajunge să stângă focul »urei reciproce« dintre Maghiari și naționalități, s'ar prăpădi de o sută de ori cu surlele lor de împăciuire cu tot și n'ar avea nici măcar avantagiul de a putea fi duși în casa alienaților!

Politica Greciei față de Aromâni. Cu prilejul sosirei regelui Greciei la Viena, ziarul »Allgemeine Zeitung« publică un articol de fond în chestia politicei grecești. Articolul începe prin a saluta pe regele George, aducându-i laude pentru dragostea lui pentru pace și arată apoi, că în direcția pornită, scopul politicei grecești nu poate fi încoronat de succes de oarece bandele nu pot spera într'un succes decât atunci când ar izbucni un război. Programul dela Muerzsteg i-se opune însă. Ziarul continuă apoi: Tot astfel stă cu atitudinea intransigentă a patriarchatului în chestia cuțovlahă sau mai bine zis în atitudinea patriarchatului față de dorințele Aromânilor și aprobarea unor administrații bisericești independente. Se poate vedea cât e de mărginită atitudinea sfântului sinod din Constantinopol în aceasta chestiune. Un compromis cu politica națională română, pentru care nu există pedeci dogmatice, ar duce în mod automatic la o înțelegere greco-română, care ar întinde sfera de influență a Greciei asupra vilaetelor din Macedonia până la Ochrida, tot atât cât și lupta prin bande și excomunicări. Articolul arată că Grecia și guvernul grecesc gândesc astfel, dar populația șovinistă e contra. E de sperat însă, că discuțiile regelui Greciei cu baronul de Aehrenthal vor contribui la grabnica și pacinica resolvire a conflictului.

Cronica din afară.

Din Duma.—Astăzi se va întruni Duma pentru a alege doi vicepreședinți. Se dă ca sigură alegerea următoarelor două persoane: baronul Meindorf, octobrist, și prințul Vladimir Voltkonski, monarchist.

Primul ministru Stolipyn a fost la Peterhof unde a relatat țarului asupra deschiderei Dumei.

Stolipyn a comunicat că după cele constatate se poate afirma că noul parlament e menit să fie rodnic și că se poate spera într'o conlucrare a lui cu guvernul. Stolipyn a referat și asupra discursului de deschidere rostit de președintele Komiacov, discurs care n'a plăcut liberalilor și radicalilor.

Noua lege a flotei Germane. — Ziarul »Norddeutsche Allgemeine Zeitung« publică noua lege a flotei care scoboară durata întrebuințărei vapoarelor de linie și a crucișătoarelor dela 25 de ani la 20 de ani. Prin urmare după această lege dela 1908 până la 1917 vor fi înlocuite 17 vase de linie, 6 mari crucișătoare, 19 crucișătoare mici.

Mișcarea bandelor în Macedonia.—Ziarul »Poll. Corr.« scrie: După cum ni se anunță din Constantinopol, iradeaua imperială, apărută de curând poruncește în cuvinte, cari merită deosebită atenție pentru energia lor, ca mișcarea actuală a bandelor din cele 3 vilaete din Macedonia și din Adrianopole, trebue să se sfârșească în cel mai scurt timp. Iradeaua a fost comunicată corpului 3 de armată din Salonic și corpului 2 din Adrianopole.

STIRILE ZILEI.

— 7 Noemvrie v.

Starea sănătății Regelui Carol. Cetim în »Voința Națională«: »Știrile puse în circulație de unele ziare dela noi cu privire la o pretinsă indispozițiune a Suveranului au găsit ecou și în presa străină, anume în »Neue Freie Presse«. Ziarul vienez afirmă că M. S. Regele, pe lângă o afecțiune a stomacului, ar suferi și de reumatism articular. Suntem fericiți a putea spune din nou, că aceste știri sunt cu totul lipsite de temeiu. M. S. Regele este cât se poate de bine, iar cura pe care o urmează i-a fost prescrisă foarte de mult«.

Adunare generală. Convoc din nou adunarea generală ordinară a Reuniunei femeilor române din Brașov pe *Miercuri* în 21 Noemvrie (4 Decemvrie) 1907 la 3 oare p. m. în sala cea mare a gimnasiului român. Fac atente pe membre, că de astă-dată adunarea se va ținea fără considerare la numărul membrelor presente. *Elena Sabadeanu*, presidentă.

Teatru, concert și dans. In notița noastră de ieri, despre reprezentația teatrală de mâne seara, am uitat să pomenim, că, anume, ea va fi împreunată cu concert și urmată de dans. Ei bine, acum să ne aducem aminte de ceva. In *Cohalm*, noi, brașovenii ne-am simțit ca acasă. Nu numai fiind-că aproape tot contingentul publicului îl dădusem noi, dar mai cu seamă fiind-că cei din partea locului ne primiseră ca pe niște vechi și buni cunoscuți, așteptați cu dor și lăsați să se îndepărteze, cu jale. Dovada frăției bune ne mai deteră și în chip de făgăduială bucuroasă de a ne »întoarce vizita« acuma Joi, la un nou prilej de tot așa de plăcută petrecere.

E de prisos și asta, dar ne aducem iarăși aminte: oare vom ști să fim la »înălțimea datorinței« cum se zice, grăbindu-ne cu toții în jurul acelor cari așa de curând vin să ne întâlnim iarăși???

I se răspunde lui Björnson. Corespondentul din Budapesta al ziarului »N. Fr. Pr.«, deputatul S. Gratz trimite o lungă scrisoare de întimpinare ziarului său, »îndreptând greșelile« marelui scriitor, și declarând de calomnii informațiile primite de el. Așa. Acelaș ziar publică o scrisoare a procurorului în com. Turoc. Acesta spune, că de un jumătate de veac și în Ungaria sunt stări normale, căci s'a făcut îndreptățire egală.

Va să zică un răspuns semioficios și altul de tot oficios.

Membrii corului bisericei Sf. Nicolae din Brașov s'au reîntors cu trenul accelerat de eri după amiaz din Cohalm. Până la gara din Cohalm au fost petrecuți de membrii comitetului local aranjator al frumoaselor festivități culturale.

Un muzeu comemorativ. »Budapesti Közlöny« publică în numărul de Duminică un rescript regal, prin care se aprobă ridicarea unui muzeu în amintirea reginei Elisabeta a Austriei, în palatul din Budapesta. Majestatea Sa va trimete în scopul acesta toate reliquele fostei regine a Ungariei.

Procesele socialiștilor. Alaltăeri, Curtea cu jurați din Budapesta a osândit la pedepse fără de seamăn de mari pe doi colaboratori ai revistei socialiste: »Világszabadság«. S. Kovács căpătase 800 cor. amendă și 8 luni închisoare, pentru agitație în contra proprietății. S. Franczia 1000 cor. amendă și un an închisoare pentru agitație în contra clasei proprietarilor.

In aceeaș ziuă, Curtea cu jurați din Cluj a achitat pe doi socialiști găsiți vinovați de editarea broșurilor volante. Apărătorul lor a fost un advocat român, Dr. Pordea.

Necrolog. In 5 Nov. a încetat din viață în Orăștie *Basiliu Russ*, căpitan ces. și reg. în pensie. Odihnească în pace!

Din America. »Românul» d-lui V. Moldovan, vestește în frunte pacea ce s'a încheiat între cele două partide ale românilor din America, partide, separate întâi prin veleități confesionale iar pe urmă prin cinste și omenie. Acuma, în vederea izbândelor în lupta pentru chestiile neamului întreg, preoți și redactori își întind mâna de pace. Ea însă nu se poate părea sinceră și îndelungată, din clipă ce vedem tot acel număr, mai înapoi, o scrisoare ce scormonește iarăși prin spuză. Și ne mai surprinde ceva: certele dintre partide cedează locul certelor între oameni. De altfel, zicem aminul din toată, și din curată inimă!

O linie București-Berlin In zilele de 1—2 Decembrie n. comisiunea pentru itenerariul căilor ferate va ține ședință la Viena. Se vo hotărâ între altele nouă linii ferate de noapte. Se va stabili o linie Viena-Berlin și o linie la București prin Cernăuți și cu chipul acesta o linie directă Berlin-București.

Arestare în massă a studenților rus Cu prilejul deschiderei Dumei au avut loc ciocniri la mai multe universități. La Kiev poliția a pătruns în universitatn și a arestat 200 de studenți. La Petersburg poliția a arestat doi studenți la academia imperială de drept, la care nu sunt admise de cât familii priviligiate. Arestații sunt acuzați a fi luat parte la complotul revoluționar.

»Secția industrială« a »Reuniunii economice din Orăștie«, învită la teatrul împreunat cu joc, care se va ținea Dumineca în 11/24 Noemvrie 1907 în sala hotelului »Transsylvania« din Orăștie. Program: I. »Dragoste copilărească«, comedie într'un act, de Dr. Iosif Siegescu și II. »Păcală argat«, comedie în două tablouri, de N. Radulescu-Niger.

Expoziția de copii din Ilimbav. Din Sibiiu ni se scrie: Tablourile și fotografiile luate la expoziția de copii din Ilimbav prin fotograful W. Auerlich sunt de toată frumseța. Servind ele ca o plăcută aducere aminte pentru toți participanții la aceea expoziție pe deoparte, iar de alta fiind de importanță culturală etnică, ele pot lua loc între decorațiile oricărei case de ale noastre. Doritorii de a avea asemenea tablouri să se adreseze la secretariatul Reuniunei române agricole în Sibiiu.

Țigani de lae. Sunt de-o vreme obiectul unei preocupații mai intenzive a Camerei și guvernului. In sfârșit, nomad și bohem este acum un privilegiu mai înalt. Cu deosebire de când cu crima dela Dános, se făcură deci mai multe anchete, cum s'ar putea civiliza aceste elemente de veacuri primitive. Acuma se amintește cu multă apreciare, un raport al fostului deputat, mare poznaș, M. Sabány. Acesta propune, să se facă »înregistrarea« țiganilor pe cale administrativă, să se dea un nume fie-căruia, pe cei de 15—45 ani să-i înroleze la miliție, punându-i la baterii, fiind-că la ferării și la cai se pricep de minune, pe copii să-i ia statul în creșterea sa, la femei să se dea vre-o ocupație industrială etc. — Ei, de-ar avea și țiganii un Árpád.

Rectificare. In raportul nostru publicat în numărul de Luni al »Gaz. Transilvaniei« despre festivitățile din Cohalm s'a strecurat o eroare. Cântările liturgice și cele de parastas din ambele biserici române nu au fost executate de »Acordul« — cum s'a scris eronat în acel raport — ci de corul mixt al bisericii Sf. Nicolae sub dirigența d lui G. Dima. Membrii »Acordului« au cântat în mai multe rânduri sub conducerea d-lui înv. N. Oancea junior la mesele comune, ce s'au dat Sâmbătă seara, Duminecă și Luni.

Băile Eforiei școlare din Brașov vor fi închise începând de Luni în 12/25 Novembre din cauza curățirei cazanului. Ziua deschiderei se va aduce la timp la cunoștința publicului.

Vânzarea de lemne de fag din magazinul orașului se începe în 23 Nov. n. și continuă până în 10 Dec n.

ULTIME STIRI.

Budapesta, 20 Nov. *Ședința Camerei* de ieri, prezidată tot de I. Iusth, s'a desfășurat fără suprimări de cuvânt însă cu câteva chemări la chestie, pentru cari prezidentul a primit aplauze dela majoritate. In urmarea discuției asupra paragrafului IV, *Budisavlievici* se devinovățește de acuzele conspirației cu Sârbii în Belgrad. A vorbit numai cu oameni, cu cari îi plăcea și coaliției maghiare să stea de vorbă — zice. Mai vorbesc patru inși. *Supilo* sfârșește cu un compliment la adresa lui Szterenyi: »domnia sa se pricepe mai bine la cheful cu șampană, decât la chestiile de marină«. Obține avertismentul prezidentul prin asta. (Szterenyi contestase mai däunăzi competința lor! N. R.) Șase inși mai iau cuvântul în destulă liniște, dar când începe al șaptele, *Muacevici*, netoleranța izbucnește cu putere elementară, și ține vre-o 10 minute. După avertizarea alor cinci kossuthiști, mai pot vorbi cinci croați la art. IV, zece la art. V și trei la art. V.

Budapesta, 20 Nov. O nouă conferință a miniștrilor cu prezidenții s'a sfârșit cu soluția, — formula — de a lăsa pe fiecare prezident să facă după cum îl tae capul. Iusth ține și acum la punctul său de vedere, vicieprezidenți asemenea. Deci, în caz de conflict, va avea să decidă Camera, care prezident aplică corect regulamentul! Pentru asta nemulțumirea kossuthiștilor cari pot veni in contrazicere cu sine, e foarte mare, cât se gândesc deja,—la ernașul lui Iusth (Holló ori Toth.)

Budapesta 20 Nov. Cu o ordonanță datată în 16 .Nov. ministrul de interne sistează toate drepturile acordate celor 14 agenturi a societății pentru emigrație *Cunard-Line*, lăsând numai trei agenturi în orașele litorale, restringând însă și drepturile acestora, numai la vinderea de bilete de drum și la servirea cu lămuriri. Prin măsura asta crede a opri emigrația care decimează populația țerii.

Cărți noi.

Sosite la *Tipografia și Librăria A. Mureșianu*:

Mihai Eminescu. „Poezii", c'o notiță biografică de Ioan Săndulescu. Ediția II, complectată și adăugită. Prețul 2 lei. Porto 10 bani.

Octavian Goga. „Poezii", premiate de Academie. In Biblioteca pentru toți sub numărul 286—287. Prețul 60 bani. Porto 5 bani.

Haralamb Lecca. „Femeea Indărătnică", comedie în 5 acte, tradusă după Shakespeare. (In Biblioteca pentru toți. No. 284, Prețul 30 bani. Porto 5 bani.

Ecaterina Colonel Steri d. „*Buna Menageră*". Carte de bucate practică, care conține recete dela cele mai fine mâncări, prăjituri, gelatine, creme, conserve, dulcețuri, după bucătăria fină din România. Prețul cărței e de 5 coroane, plus 30 bani porto.

Vasile C. Osvadă. „Băncile populare din România". Cu un adaus informativ. Prețul 1 coroană.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor respons.: Victor Branisce.

Dela „Tipografia și Librăria“ A. MUREȘIANU, Brașov se pot procura următórele cărți

(La cărțile aicĭ înșirate este a se mai adauga pe lângă portul postal arătat, încă 25 banĭ pentru recomandație.)

Scrierĭ istorice.

Memorii din 1848—49 de *Vas. Moldovan*, fost prefect al Legiunei III în 1848—49. Prețul cor. 1 (cu posta cor. 1.10)

Viața și operile lui Andreiŭ Mureșianu, studiu istoric-literar de Ioan Rațiu, prof. ord. la preparandia din Blașiŭ, Prețul 2 cor.. plus porto 10 banĭ. Venitul curat al acestui op se va contribui la formarea unui fond pentru Internatul preparandial din Blașiŭ.

„Colonel David baron Urs de Margina la Solferino și Lissa“, interesanta și eminenta conferență, ce a ținut'o d-nul colonel c. și r. *Francisc Rieger* în reuniunile militare dela Brașov și Sibiu. Broșura conține și două portrete bine reușite ale baronului Urs, unul din anii de mai înainte, când încă era major, altul din timpul mai recent; mai conține și o hartă a Lissei, cum și ilustrațiunea mormêntului eroului nostru. Prețul 80 b. plus 6 b. porto.)

„Pentru memoria lui Avram Iancu“, apelul dat către ministerul de interne D. Perczel prin d-l Dr. Amos *Frâncu* în causa fondului pentru monument tul lui Iancu. Prețul este 1 corónă. In România 2 lei plus 5 banĭ porto.

„Țĕranul român și ungur din Ardeal“, studiu psihologic poporal de I. *Paul*. Prețul 1 cor. (+ 5 b. porto).

„Românul in sat și la óste“. Acesta este titlul unei nouĕ cărticele, de d-l *Ioan Pop Reteganul*, cunoscutul și meritosul nostru scriitor poporal, a dat literaturei române. Prețul 20 b., cu posta 26 b.

„David Almășianu“, schițe biografice de *Ioan Popea*. Broșura acésta. presentă și multe momente de însemnătate istorică. Prețul 60 b. (cu posta 66 b.)

Lupta pentru drept de Dr. Rudol. de Ihering traducere de Teodor V. Păcățian. Prețul 2 cor. (+ 10 b. porto).

Toate acestea cărți se pot procura dela tipografia și libräria *A. Mureșianu*, Brașov.

Avis.

În cancelaria notarială a D-lui **Iuliu V. Albini**, notar cercual în Zalatna, poate fi acceptat imediat **un adjunt** care e versat în toate afacerile notariale și posede perfect limba maghiară și română. Pentru condițiunile favorabile a se adresa la susnumitul Domn notar. [3060,3—3.]